Mál- og avrikssáttmáli millum

Heilsumálaráðið
og
Deildina fyri Arbeiðs- og Almannaheilsu / Deildina fyri Gransking og menning
fyri 2013

Visjón
Deildin fyri Arbeiðs- og Almannaheilsu og Deildin fyri Gransking og Menning skal vera ein kliniskur og epidemiologiskur førleikadepil innan umvhørvismedicin og fólkaheilsu.

Missión
Deildin skal taka sær av:

- kanna einstaklingar, sum aðrir læknar, myndugleikar, fakfeløg v.m., senda til kanningar fyri samband millum arbeiðsumhvørvi og heilsu
- kanna bólkar av arbeiðsfólki, har illgruni er um, at arbeiðsumhvørvið ávirkar heilsu teirra
- veita Arbeiðseftirliti og Skipaeftirliti abeiðsmedicinskan stuðul í teirra málsviðgerðum, íroknað upplæring av kommunulæknum til at kunna skriva heilsuprógv til sjófólk og kavarar
- gera metingar av arbeiðsførleikum fyri Almannastovuna
- gera metingar av arbeiðsførleikum fyri Føroya Vanlukkutryggingarráð
- gera kanningar fyri Fólkaheilsuráðið
- gera vísindaligar kanningar av fólkaheilsuni og umhvørvisárinum í víðari merking
- skriva og tala í miðlum til tess at stimbra fólkaheilsuna og betra um arbeiðsumhvørvið
- skipa fyri og luttaka í vísindaligum ráðstevnum, bæði heima og úti í heimi
- fáa til vega fígging til granskingarætlanir

Virksemi í 2012

Øki	Evni	Endamál	Tiltøk
Sjúklingar	Kanning av sambandi millum arbeiðslívi og heilsustøðu	Staðfesta orsøk til sjúku og greiða sjúklinginum frá úrsliti og avleiðingunum	Siga eftirlitsmyndugleikum á sjógvi og landi frá hesum. Boða arbeiðsskaðatrygging og møguliga Almannastovuni frá tí staðfesta
Sjúklingar	Kanning av arbeiðsførleika	Finna út av hvat arbeiði sjúklingurin kann klára og taka støðu til møguligt avlamni	Siga arbeiðsplássi ella myndugleika frá hesum
Tænasta til aðrar myndugleikar	Geva arbeiðsmedicinskar og serfrøðiligar metingar til Arbeiðseftirlit og Skipaeftirlit	At lýsa læknaliga partin av fyrisitingarmálum	1. Gera váðametingar av ymsum eksponeringum mótvegis einstaklingum og bólkum av arbeiðstakarum 2. Gera persóns-kanningar av einstaklingum og bólkum, sum fyrisitingarmyndug-leikin ynskir serliga lýsing av

Undirvísing av læknum	Gera skeið til lóggylding av læknum sum sjóvinnulæknar og kavaralæknar	Gera læknarnar greiðar yvir krøvini í føroyskum kunngerðum viðvíkjandi heilsuni hjá sjófólki og krøv til kavarar	Allir kommunulæknar og kommunulæknaavloysarar koma á deildina á skeið. Harumframt nakrir kommunulæknar, sum vilja verða kavaralæknar
Fólkaheilsukanningar	Leggja til rættis og gjøgnumføra kanningar, har einstaklingar luttaka	At staðfesta sambandið millum lívshátt, umhvørvi og heilsustøðu	Gera niðurstøður, sum kunnu nýtast í fólkaheilsuarbeið-inum
Vísindaligar kanningar	Kohortukanningar	At fylgja heilsustøðuni og samanbera hana við áður innsavnað eksponeringsdata	At gera niðurstøður, sum heilsumyndugleikar heima og úti í heimi kunnu brúka í markvirðisásetingum
Samskifti	Kunna um vitan um heilsu og umhvørvi uttan úr heimi og heimanífrá til føroyska almenningin	At geva myndugleikum og einstaklingum neyðugu upplýsingarnar til tess at gera neyðugar broytingar í umhvørviskrøvum ella í einstaklingalívshátti	1. Fyriskipa altjóða ráðstevnur 2. Fyriskipa ella luttaka í føroyskum ráðstevnum 3. Skriva greinar til bløð og tíðarrit 4. Geva viðmerkingar til miðlarnar, bæði heima og úti í heimi 5. Svara einstaklingum, sum eru í iva ella óttafullir um eitthvørt, sum hevur við trygd og trivna at gera
Peningaligt tilfeingi	Fígging av granskingarverkætl-anum	Kohortukanningar eru serliga dýrur kanningarháttur, við tað, at fólk skulu flytast úr bygd og bý til kanningar í Sigmundargøtu. Hesi skulu hava kompensatión fyri mista arbeiðsinntøku, og eisini er neyðugt, at fáa serfrøðingar uttan úr heimi, eins og kanningartól eru fyri neyðini.	Tí er neyðugt at søkja pening frá sterkum fíggjarkeldum sum: 1. EU 2. Miljøstyrelsen í Danmark 3. Det Strategiske Forskningsråd 4. National Institute of Health, umvegis Harvard School of Public Health 5. Granskingarráðið 6. Privatari vinnu so sum oljufeløgum

Umsiting	1. Umsiting av Landslæknahús-unum 2. Fíggjarætlanir 3. Fíggjarstýring 4. Bókhald og roknskap 5. Innheinting av peningi frá avvarandi fíggjarkeldum 6. Skráseting av móttiknum posti í journalskipan 7. Brævaskifti 8. Málsviðgerð 9. Starvsfólkamál 10. Lønarviðurskifti 11. Skráseting av sjúklingaupplýs ingum í Cosmic	Vit eru ein eind, sum umsitingarliga ikki fær hjálp frá øðrum til at reka stovnin. Tó er deildin í Landsneti og Roknskaparskipan Landsins	Vit gera tað, sum er neyðugt at tryggja viðlíkahald, og at krøv og lógir og kunngerðir viðvíkjandi virksemi hjá einum almennum stovni verða lúkað.
FarGen	At savna inn ílegumeingi (genom) føroyinga í ein dátugrunn, har føroysku arvastreingirnir ella ílegumeingi (genom) liggja sum eitt infrakervi, ið bæði skal kunna brúkast til gransking, sjúkuavgerð og sjúkuviðgerð hins einstaka í heilsuverkinum.	Endamálið er at skapa ein víðfevndan granskingarmøgu-leika, tá ið íleguskrá-in verður nýtt saman við ættarbands-skránni og diagnosu-skránni í heilsuverk-inum.	1. Fáa til vega góðkenningar frá ymsu myndugleiku-num, so sum Vísindaseðseminevnd ini og Dátueftir-litinum. 2. At fáa til vega tilsagnir um samstarv við útlendskar veitarar av analysum, kunn-ingartøkni og annars neyðugt know-how til tess at fáa hesa stóru skipan at virka.

Sáttmálaskeið
Hesin sáttmálin er galdandi fyri alt árið 2013.
Eftirmeting verður gjørd saman við aðalstjóranum í heilsumálum ímóti ársenda 2013.

Tórshavn, 6. juni 2012

Heilsumálaráðið

Turid Arge, aðalstjóri

Deildin fyri Arbeiðs- og Almannaheilsu og
Deildin fyri gransking og menning

Pál Weihe, yvirlækni